

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 476/2018-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. októbra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou FUTEJ & Partners, s. r. o., Radlinského 2, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Daniel Futej, CSc., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 91/2017 z 28. júna 2017 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 Co 268/2015, 4 Co 269/2015 z 29. júna 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. januára 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej

len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 Cdo 91/2017 z 28. júna 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Co 268/2015, 4 Co 269/2015 z 29. júna 2016 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

2. Zo sťažnosti vyplýva, že Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom sp. zn. 11 C 197/2011 z 15. októbra 2014 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) zamietol návrh, ktorým sa sťažovateľka ako navrhovateľka domáhala proti Slovenskej republike, zastúpenej Národnou bankou Slovenska, ako odporkyni zaplata sumy 6 690,36 € s prísl. predstavujúcej náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom odporkyne pri vykonávaní bankového dohľadu nad činnosťou [REDAKOVANÉ] (ďalej len „družstvo“) a obchodníka s cennými papiermi [REDAKOVANÉ] (ďalej len „obchodník s cennými papiermi“). Sťažovateľka svoj návrh odvodzovala zo skutočnosti, že sa v máji 2010 dozvedela, že obchodník s cennými papiermi s družstvom k 30. aprílu 2010 skončil činnosť, že družstvu neodovzdal žiadne portfólio ani zverené peňažné prostriedky a že z tohto dôvodu družstvo nemá prostriedky na výplatu sťažovateľkou zverených prostriedkov družstvu vrátane ich zhodnotenia. Sťažovateľka uvádzala, že peňažné prostriedky do družstva vkladala výhradne z dôvodu, že sa spolažila na to, že družstvo aj obchodník s cennými papiermi sú subjekty, nad ktorými je vykonávaný dohľad Národnou bankou Slovenska, a teda že bude zabezpečené ich riadne fungovanie, a tým budú nielen ochránené jej peňažné prostriedky, ale budú aj zhodnotené v garantovanej výške.

3. Sťažovateľka podala proti rozsudku okresného súdu odvolanie. Krajský súd napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že potvrdil rozhodnutie okresného súdu. Zo sťažnosti ďalej vyplýva, že krajský súd napadnutý rozsudok odôvodnil najmä tým, že „*Povinnosť aktualizovať prospekt investície bola Družstvu uložená až od 1.1.2009 po novelizácii Zákona o CP a preto sa na NBS nemohla vzťahovať povinnosť dohliadať na jeho aktuálnosť pred týmto dátumom.*“

Družstvo malo povinnosť dodržiavať prospekt až po 01.06.2010 po novelizácii Zákona o CP a preto nemohla NBS skúmať ani túto povinnosť prostredníctvom výkonu dohľadu, keď samotné Družstvo nemalo povinnosť prospekt dodržiavať.

Keďže Zákon o CP neukladal Družstvu povinnosti v oblasti skúmania rizikovosti portfólia, ani NBS z neho nevyplývala povinnosť skúmať jej dodržiavanie.

Družstvo malo s Obchodníkom s CP uzatvorenú zmluvu, z ktorej v praxi vyplýva, že Obchodník s CP obchodoval vo vlastnom mene na účet Družstva, čiže riziko nieslo samotné Družstvo, ktoré dávalo pokyny na nákup či predaj toho ktorého finančného nástroja. V danom prípade išlo o služby, ktoré Družstvo ako klient Obchodníka s CP využívalo na vlastné riziko s vedomím, že vývoj na finančných trhoch nemožno s istotou predpovedať a odhadnúť. Zodpovednosť štátu nemôže nahrádzať primárnu zodpovednosť Obchodníka s CP voči Družstvu, či sekundárnu zodpovednosť Družstva voči Sťažovateľovi.

Sťažovateľ sa nemôže v konaní domáhať náhrady škody titulom nesprávneho úradného postupu, ktorý má spočívať v takom pochybení v postupe NBS, ktoré sa dotýkajú hmotnoprávneho posúdenia veci. Nie je možné za nesprávny úradný postup považovať to, keď výklad zákona, právne posúdenie veci, či aplikácia zákona na daný skutkový stav zo strany štátneho orgánu sú odlišné od tých, aké očakáva ten účastník, koho práv, či právom chránených záujmov sa má rozhodnutie dotýkať.

Nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom voči NBS môže byť uplatnený až vtedy, ak Sťažovateľ nemohol dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky v konkurznom konaní. Nárok na náhradu škody od štátu by mohol Sťažovateľ uplatniť až vtedy, ak by preukázal, že sa bezúspešne domáhal jej vydania v konkurznom konaní, nakoľko existencia pohľadávky uplatnená v konkurznom konaní vylučuje vznik škody. Nie je daný ani ďalší predpoklad zodpovednosti štátu za škodu a to existencia samotnej škody.“.

4. Rozsudok krajského súdu sťažovateľka napadla dovolaním, ktoré najvyšší súd napadnutým uznesením ako procesne neprípustné odmietol.

5. Podľa sťažovateľky napadnutý rozsudok krajského súdu je postavený na právnych a skutkových záveroch, ktoré sú podľa jej názoru zjavne nepodložené a arbitrárne, a preto z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a je potrebné ich ústavným súdom

preskúmať. Sťažovateľka v sťažnosti uviedla: „Nápravou uvedeného Rozsudku Krajského súdu sa Najvyšší súd odmietol zaoberať, keď vyhodnotil dovolanie proti Rozsudku Krajského súdu ako neprijateľné. Zo strany Najvyššieho súdu a Krajského súdu tak nebol rešpektovaný ústavný príkaz minimalizovať formalistický výklad práva. Konkrétne podľa sťažovateľa ide o tieto závery:

- (i) limitácia dohľadu zo strany NBS a jej postup v medziach zákona a ústavy,
- (ii) zodpovednosť štátu nemôže nahrádzať primárnu zodpovednosť obchodníka s cennými papiermi voči družstvu či sekundárnu zodpovednosť družstva voči sťažovateľovi,
- (iii) subsidiarita uplatneného nároku voči NBS vo vzťahu k pohľadávke uplatnenej v konkurze družstva.“

Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľka uviedla: „Z odôvodnenia Uznesenia Najvyššieho súdu vyplýva, že podané dovolanie odmietol s poukazom na to, že dovolanie nie je prípustné, nakoľko Sťažovateľom namietaná procesná vada ako aj iné vady v danom súdnom konaní nevyšli najavo. Sťažovateľ je toho názoru, že Najvyšší súd sa dostatočne nevysporiadal s tým, čo je možné za procesnú vadu v zmysle platnej právnej úpravy považovať. Z daného odôvodnenia rovnako nie je zrejme akých úvah sa Najvyšší súd pri odmietnutí ním podaného dovolania pridržiaval.“

6. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol týmto nálezom: „Základné právo sťažovateľa na súdnu a inú ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/91/2017 zo dňa 28.06.2017 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4Co/268/2015, 4Co/269/2015 zo dňa 29.06.2016 porušené bolo.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 7Cdo/91/2017 zo dňa 28.06.2017 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4Co/268/2015, 4Co/269/2015 zo dňa 29.06.2016 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky a Krajský súd v Bratislave sú povinní uhradiť Sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia na účet jeho právneho zástupcu...“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

11. Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

12. Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

15. Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevylučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Civilného sporového poriadku alebo Trestného poriadku.

16. Podľa § 125 ods. 1 Civilného sporového poriadku podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Elektronickým podaním sa rozumie podanie urobené elektronickou poštou prostredníctvom e-mailovej správy alebo prostredníctvom elektronických schránok podľa zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“), prípadne prostredníctvom elektronického formulára pre elektronické podanie sprístupneného v module elektronických formulárov.

17. Podľa § 125 ods. 2 Civilného sporového poriadku podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

18. Podľa § 23 ods. 4 zákona o e-Governmente ak nie je preukázaný opak, na účely elektronickej komunikácie je oprávnenie osoby konať za inú osobu alebo v mene inej osoby preukázané vždy, ak

a) konajúca osoba použije na autorizáciu platný mandátny certifikát podľa osobitného predpisu, z ktorého vyplýva oprávnenie konať za túto osobu alebo v jej mene a rozsah tohto oprávnenia, alebo

b) prostriedok, ktorý konajúca osoba použije na autorizáciu, obsahuje identifikátor osoby a z referenčného údajá vyplýva oprávnenie tejto osoby konať za inú osobu alebo v jej mene.

19. Podľa § 35 ods. 1 zákona o e-Governmente konverzia je postup, pri ktorom je celý, bežne zmyslami vnímateľný, informačný obsah pôvodného

a) elektronického dokumentu transformovaný do novovzniknutého dokumentu v listinnej podobe,

b) dokumentu v listinnej podobe transformovaný do novovzniknutého elektronického dokumentu,

c) elektronického dokumentu transformovaný do novovzniknutého elektronického dokumentu.

20. Podľa § 35 ods. 2 zákona o e-Governmente zaručenou konverziou je konverzia s cieľom zachovania právnych účinkov pôvodného dokumentu a jeho použiteľnosti na právne úkony vykonaná postupom pre zaručenú konverziu podľa štvrtej časti.

21. Podľa § 35 ods. 3 písm. a) zákona o e-Governmente osobou oprávnenou vykonávať zaručenú konverziu sa rozumie orgán verejnej moci, advokát a notár.

22. Podľa § 36 ods. 3 zákona o e-Governmente osoba vykonávajúca konverziu pri zaručenej konverzii podľa § 35 ods. 1 písm. b)

- a) transformuje pôvodný dokument v listinnej podobe na elektronický dokument,
- b) vytvorí osvedčovaciu doložku vo forme elektronického dokumentu,
- c) autorizuje osvedčovaciu doložku a novovzniknutý elektronický dokument spoločne a pripojí časovú pečiatku,
- d) vytvorí záznam o vykonanej zaručenej konverzii.

23. Podľa § 39 ods. 1 zákona o e-Governmente novovzniknutý dokument zo zaručenej konverzie, ktorý je neoddeliteľne spojený s osvedčovacou doložkou, má rovnaké právne účinky a je použiteľný na právne účely v rovnakom rozsahu ako osvedčená kópia pôvodného dokumentu, ktorého transformáciou vznikol.

III.

24. Na internetovej stránke ústavného súdu www.ustavnysud.sk v sekcii „Elektronické služby“ sa okrem linku na formulár na elektronické podanie na začatie konania pred ústavným súdom, ktorým možno iniciovať všetky typy konaní upravených v prvom oddiele siedmej hlavy ústavy patriacich do právomoci ústavného súdu, nachádza aj upozornenie v tomto znení: „Elektronické podanie na začatie konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky musí podávajúci podpísať kvalifikovaným elektronickým podpisom (KEP). V prípade, ak podanie podáva právny zástupca v mene svojho klienta, je potrebné, aby splnomocnenie právneho zástupcu, ktoré má tvoriť prílohu podania, bolo už pred priložením k formuláru podania podpísané kvalifikovaným elektronickým podpisom (KEP) klienta. Ak klient nemá kvalifikovaný elektronický podpis, možno splnomocnenie doručiť Ústavnému súdu Slovenskej republiky buď v elektronickej podobe vykonaním zaručenej konverzie jeho podpísaného originálu z listinnej podoby do elektronického dokumentu alebo doručiť podpísaný originál splnomocnenia v listinnej podobe poštou, prípadne osobne.“

25. Zmyslom inštitútu splnomocnenia je, že sa udeľuje inej osobe v rozsahu presne vymedzenom splnomocniteľom, pričom splnomocniteľ uvedeným úkonom dáva tretím osobám najavo, v akom rozsahu ho splnomocnená osoba zastupuje.

26. Vo všeobecnosti platí, že oprávnenie právneho zástupcu konať za svojho klienta, teda za účastníka konania, musí byť počas celého priebehu súdneho konania preukázané originálom splnomocnenia (m. m. III. ÚS 240/2018).

27. Splnomocnenie podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde je osobitnou listinou preukazujúcou oprávnenosť advokáta vykonávať procesné úkony v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy za navrhovateľa ako účastníka konania. Takéto splnomocnenie je osobitným procesným úkonom navrhovateľa ako účastníka konania voči ústavnému súdu, s ktorým sú spojené závažné právne dôsledky. Na elektronickú podobu splnomocnenia treba aplikovať ustanovenia zákona e-Governmente, pričom oprávnenie konať v mene sporovej strany (účastníka konania) sa preukazuje buď splnomocnením ako elektronickým dokumentom autorizovaným splnomocniteľom v zmysle § 23 zákona o e-Governmente, alebo ak splnomocniteľ nemôže tento dokument autorizovať, vykonaním zaručenej konverzie pôvodného listinného splnomocnenia v zmysle § 35 ods. 2 zákona o e-Governmente. Autorizácia splnomocniteľom preukazuje autenticitu splnomocniteľa ako osoby, ktorá splnomocnenie udelila. Autorizácia splnomocnenia advokátom ako splnomocnencom nie je postačujúca, pretože preukazuje len autenticitu splnomocnenca, a teda skutočnosť, že advokát plnú moc prijal (m. m. III. ÚS 271/2018).

28. Ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde).

29. Jedným z dôvodov, pre ktoré môže ústavný súd návrh na začatie konania pri jeho predbežnom prerokovaní odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, je nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

30. Predloženie kvalifikovaného splnomocnenia je zákonnou povinnosťou vyplývajúcou z už citovaného § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde (obdobne I. ÚS 262/2015, I. ÚS 150/2016).

31. Sťažovateľka podala prostredníctvom právneho zástupcu sťažnosť spolu so splnomocnením a s ostatnými prílohami elektronicky so zaručeným elektronickým podpisom.

Splnomocnenie nebolo podpísané zaručeným elektronickým podpisom sťažovateľky, pričom transformáciou listinného dokumentu – splnomocnenia podpísaného sťažovateľkou – do elektronickej podoby (naskenovaním) bez vykonania zaručenej konverzie došlo k strate účinkov pôvodného listinného dokumentu rovnako ako pri vyhotovení fotokópie z originálu listinného splnomocnenia (m. m. III. ÚS 240/2018, III. ÚS 271/2018).

Splnomocnenie nebolo dodatočne doručené ústavnému súdu v origináli poštou ani osobne.

32. V súvislosti s nedostatkom zákonom predpísaných náležitostí sťažnosti ústavný súd uvádza, že sťažovateľka je zastúpená advokátom. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (m. m. II. ÚS 117/05, I. ÚS 368/2010, IV. ÚS 234/2010).

33. Ústavný súd chápe dôvody podanej sťažnosti a zdôrazňuje, že sťažnosti v obdobných veciach (skutkovo a právne rovnakých), v ktorých sťažovateľov zastupoval advokát zastupujúci aj túto sťažovateľku, viackrát vo vzťahu k najvyššiemu súdu ako dovolaciemu súdu už odmietol ako zjavne neopodstatnené a tieto rozhodnutia sú právnomu

zástupcovi sťažovateľky dobre známe, pretože mu boli už riadne doručené 30. decembra 2016 (napr. uznesenie sp. zn. I. ÚS 712/2016 z 23. novembra 2016) a 2. januára 2017 (uznesenie sp. zn. I. ÚS 732/2016 z 30. novembra 2016) a podobne.

Ústavný súd konštatuje, že sťažnosť sťažovateľky, ktorá je zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, nespĺňa požiadavky kvalifikovanej sťažnosti, ktoré by zodpovedali požiadavkám obsiahnutým v § 20 ods. 2 a § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a preto túto sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol už pri predbežnom prerokovaní pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

34. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. októbra 2018